

Funkcionalno programiranje

Uparivanje obrazaca (pattern matching)

Motivacija

- Proširivanje hijerarhije klasa
 - dodavanje nove metode –
potencijalno zahteva implementaciju u svim potklasama
 - proširivanje funkcionalnosti dodavanjem nove kategorije –
zahteva metode za određivanje pripadnosti datoj kategoriji
(napr: potrebno utvrditi parametre konstruktora)
 - primer: numerički izrazi i naknadno dodavanje ispisa
- Moguće je rešiti u osnovnoj klasi
 - eksplicitnim utvrđivanjem tipa i konverzijom
 - sklono greškama

Klase slučaja (case classes)

- Definišu se kao "obične" klase
- Prethodi ključna reč case

```
trait Expression
```

```
case class Number(n: Int) extends Expression
```

```
case class Sum(e1: Expression, e2: Expression) extends Expression
```

```
case class X extends Number(5) // Ne može
```

```
class X extends Number(5) // Može
```

U case klasama se podrazumeva val

case klase se ne mogu izvesti iz drugih case klasa

- Implicitno se definišu prateći objekti sa apply metodama

```
object Number { def apply(n: Int) = new Number(n) }
```

```
object Sum { def apply(e1: Expression, e2: Expression) =  
    new Sum(e1, e2)
```

To su proizvodne metode (factory method): dovoljno
Number(1) umesto new Number(1)

Klase slučaja (case classes)

- Implicitno se definišu "prirodne" implementacije:
 - toString
 - hashCode
 - equals
- Implicitno se generiše copy metoda
 - omogućava pravljenje nove instance na osnovu postojeće, korisno kada se razlikuju u nekoliko atributa
 - koriste se imenovani parametri

```
scala> val op = BinOp("+", Number(1), v)
op: BinOp = BinOp(+,Number(1.0),Var(x))
```

```
scala> op.copy(operator = "-")
res4: BinOp = BinOp(-,Number(1.0),Var(x))
```

Postoji atribut klase:
"operator"

Klase slučaja (case classes)

- U prethodnom primeru nisu definisane metode klasa
- Razlog: klase će biti korišćene za uparivanje obrazaca

```
def eval(e: Expression): Int = e match
{
  case Number(n) => n
  case Sum(e1, e2) => eval(e1) + eval(e2)
}
```

e se naziva **selektor**

Primetiti: ne koristi se polimorfizam

Sintaksa:

```
e match {
  case obrazac => izraz
  ...
}
```

Uparivanje se vrši u redosledu navođenja

Baca se izuzetak `MatchError`
ako nijedan obrazac ne bude uparen

Uparivanje obrasca kao metoda klase

```
abstract class Expr
{
  def eval: Int = this match
  {
    case Number(n) => n
    case Sum(e1, e2) => e1.eval + e2.eval
  }
}
```

- Primetiti: ovo je metoda nadklase klasa Number i Sum
- Šta je bolje? OO dekompozicija ili uparivanje obrazaca?
 - ako je potrebna nova klasa, onda OO dekompozicija
 - ako je potrebna nova metoda (propagira se u sve potklase), onda uparivanje obrazaca

Šta može biti obrazac?

promenljive
n, e1, e2

identifikator mora početi malim slovom

konstante
5, true, ...

identifikator mora početi VELIKIM slovom
izuzev u slučaju rezervisanih reči (napr. true)

tipovi
s : String

uparuje podatak datog tipa

konstruktori
Number, Sum

promenljivama se naznačavaju
eventualni argumenti konstruktora: Number(n)

džoker znak
_

kada nije bitan argument: Number(_)

Ime promenljive se može pojaviti **samo jednom**

- Sum(e1, e1) nije dozvoljen obrazac

Šta može biti obrazac?

- Primer upotrebe džoker znaka:

```
expr match {  
  
    case BinOp(_, _, _) => // BinOp(op, left, right)  
        println(expr + " je binarna operacija")  
  
    case _ =>  
  
}
```


Šta može biti obrazac?

- Konstruktorski obrazac za klasu UnOp: `UnOp("-", e)`
 - uparuje sve vrednosti tipa UnOp čiji prvi argument je jednak "-", a drugi uparuje e.
- Obrasci se mogu kombinovati iz osnovnih oblika
 - argumenti konstruktora su takođe obrasci
 - "duboka uparivanja" (za strukture poput stabala)
- Primer:

```
expr match {  
  
    case Sum(Number(1), x) => 1 + eval(x)  
  
    case UnOp("-", UnOp("-", e)) => e  
  
}
```

Šta može biti obrazac?

- Obrasci mogu biti linearni tipovi, poput `List` ili `Array`
- Sintaksa je ista
- Moguće je navesti proizvoljan broj elemenata u obrascu

```
expr match {  
  case List(0, _, _) => println("Lista")  
  case _ =>  
}
```

```
expr match {  
  case List(0, _*) => println("Lista 2")  
  case _ =>  
}
```

Šta može biti obrazac?

- Obrasci mogu biti **taplovi**

```
def tupleDemo(expr: Any) = expr match {  
  case (a, b, c) => println("matched "+ a + b + c)  
  case _ =>  
}
```

```
tupleDemo: (expr: Any)Unit
```

```
scala> tupleDemo(("jedan ", "troelementni ", "tapl"))  
matched jedan troelementni tapl
```

Šta uparuje obrazac?

- Obrazac konstruktora $\mathbf{C(p_1, \dots, p_n)}$ uparuje sve vrednosti tipa \mathbf{C} (ili podtipa \mathbf{C} – podtip nije case klasa) napravljene sa argumentima koje uparuju obrasci $\mathbf{p_1 \dots p_n}$
- Obrazac promenljive \mathbf{x} uparuje **bilo koju vrednost** i vezuje ime promenljive za tu vrednost
- Obrazac konstante \mathbf{c} uparuje vrednosti $\mathbf{== c}$

Postupak uparivanja

```
eval(Sum(Number(1), Number(2)))  
→ Sum(Number(1), Number(2)) match {  
    case Number(n) ⇒ n  
    case Sum(e1, e2) ⇒ eval(e1) + eval(e2)  
}  
→ eval(Number(1)) + eval(Number(2))  
→ Number(1) match {  
    case Number(n) ⇒ n  
    case Sum(e1, e2) ⇒ eval(e1) + eval(e2)  
} + eval(Number(2))  
→ 1 + eval(Number(2))  
→ 1 + 2 → 3
```

```
def eval(e:Expression):Int = e match {  
    case Number(n) ⇒ n  
    case Sum(e1, e2) ⇒ e1.eval + e2.eval  
}  
}
```

Primiti: referisane promenljive u obrascu zamenjuju se parametrima konstruktora:

Number(1) → Number(n), n=1

Obrasci na osnovu tipa

- Veoma praktičan način za utvrđivanje ili konverziju tipa
- Primer

```
def generalSize(x: Any) = x match {  
  case s: String => s.length  
  case m: Map[_ , _] => m.size  
  case _ => -1  
}
```

Uparuje svaku
instancu tipa String
(**x ne može biti null**)

```
scala> generalSize("abc")  
res16: Int = 3
```

```
scala> generalSize(Map(1 -> 'a', 2 -> 'b'))  
res17: Int = 2
```

```
scala> generalSize(math.Pi)  
res18: Int = -1
```

Obrasci na osnovu tipa i brisanje tipa

- Scala koristi mehanizam brisanja tipa (type erasure) kao i Java
- To znači da se u vreme izvršenja programa **ne čuva** informacija o tipu generičkog parametra
- Primer:

```
def isIntIntMap(x: Any) = x match {  
  case m: Map[Int, Int] => true  
  case _ => false  
}
```

```
scala> isIntIntMap(Map(1 -> 1))  
res19: Boolean = true
```

```
scala> isIntIntMap(Map("abc" -> "abc"))  
res20: Boolean = true
```

Od ovog pravila odstupa
Array : tip elemenata
pamti se u samom nizu

Vezivanje promenljive

- Moguće je vezati promenljivu za deo obrasca (koji je takođe – obrazac)
- Smisao: obaviti uparivanje na uobičajen način
 - ako uparivanje uspe, veži promenljivu za uparen objekat
- Sintaksa: *ime_promenljive @ obrazac*
- Primer: unarna operacija "abs" se primenjuje 2 puta
 - dovoljno je zadržati jednu primenu

```
expr match {  
  case UnOp("abs", e @ UnOp("abs", _)) => e  
  case _ =>  
}
```

```
expr match { //ne može, zato što meša uparivanje tipa i konstruktora  
  case UnOp("abs", e) => e match {  
    case op : UnOp("abs", _ ) => op  
  }  
}
```


Provera obrasca (pattern guard)

- Postoje situacije kada sintaksno uparivanje nije dovoljno precizno
 - na primer: potrebno je utvrditi da su dva parametra obrasca identična

```
BinOp("+", Var("x"), Var("x")) → BinOp("*", Var("x"), Number("2"))
```

```
scala> def simplifyAdd(e: Expr) = e match {  
  case BinOp("+", x, x) => BinOp("*", x, Number(2))  
  case _ => e  
}
```

```
<console>:11: error: x is already defined as value x case  
BinOp("+", x, x) => BinOp("*", x, Number(2))
```

Provera obrasca (pattern guard)

- Provera obrasca omogućava uspešno uparivanje samo ako je logički uslov ispunjen

```
scala> def simplifyAdd(e: Expr) = e match {  
  case BinOp("+", x, y) if x == y => BinOp("*", x, Number(2))  
  case _ => e  
}
```

- Provera može biti bilo kakav uslov
 - obično je vezan za promenljive u obrascu
 - ali nije neophodno

```
// match only positive integers  
case n: Int if 0 < n => ...
```

```
// match only strings starting with the letter 'a'  
case s: String if s(0) == 'a' => ...
```

Uparivanje obrazaca i zapečaćene (sealed) klase

- Scala ima drugačije tumačenje zapečaćene klase u odnosu na C#
 - sealed: klasa može biti nasleđena, ali klase-naslednice **moraju biti definisane u istom fajlu** kao i roditeljska
 - naslednici klase-naslednica mogu biti i u drugim fajlovima
- Zapečaćene klase su korisne kod uparivanja obrazaca
 - kompajler može da prepozna da li su sve mogućnosti uparivanja pokriveno
 - izbacuje upozorenje na moguć MatchError izuzetak
 - anotacija `@unchecked` omogućava da kompajler ne upozorava

Uparivanje obrazaca i zapečaćene (sealed) klase

```
sealed abstract class Expr
case class Var(name: String) extends Expr
case class Number(num: Double) extends Expr
case class UnOp(operator: String, arg: Expr) extends Expr
case class
  BinOp(operator: String, left: Expr, right: Expr) extends Expr
```

```
def describe(e: Expr): String = (e: @unchecked) match {
  case Number(_) => "a number"
  case Var(_) => "a variable"
}
```

ako nema ove anotacije


```
warning: match is not exhaustive!
missing combination UnOp
missing combination BinOp
```

Tip Option

- `Option` tip omogućava "opcione" vrednosti
- Opciona vrednost ima dva oblika
 - `Some(x)`, gde je `x` stvarna vrednost
 - `None`, kada nema vrednost (nedostajuća vrednost)
- Jedna od mogućih primena: kolekcije
 - `Map` vraća `Some(vrednost)` za dati ključ, ako u mapi postoji ulaz (ključ, vrednost)
 - U suprotnom vraća `None`

Tip Option

- U kontekstu uparivanja obrazaca
 - rešava problem interpretacije vrednosti ako je nedostajuća
- Primer:

```
val capitals = Map("France" -> "Paris", "Japan" -> "Tokyo")
def show(x: Option[String]) = x match {
  case Some(s) => s
  case None => "?"
}
```

```
scala> show(capitals get "Japan")
res25: String = Tokyo
```

```
scala> show(capitals get "France")
res26: String = Paris
```

```
scala> show(capitals get "Mordor")
res27: String = ?
```

Tip Option

- Zamena za `null` u jezicima poput Java
 - Primetiti: `Map[Int, Int]` ne može da uskladišti `null`
 - Dakle, ne može da vrati `null` ako ključ ne postoji (`null` nije saglasan vrednosnim tipovima)
 - Ali može da vrati `None`
- Prednost?
 - Za vrednost čiji je tip `String`, jednostavno je zaboraviti da može imati vrednost `null`
 - Čitanjem koda je jasnije da vrednost tipa `Option[String]` može biti `None`
 - Promenljiva tipa `Option[String]` ne može se koristiti kao `String`
 - na taj način, izostanak provere vrednosti postaje greška u prevođenju

Obrasci u for izrazima

- Uparivanje promenljivih u sastavu jedne torke

```
scala> val myTuple = (123, "abc")
```

```
scala> val (number, string) = myTuple  
number: Int = 123  
string: java.lang.String = abc
```

- Korisno ako se iterira kroz kolekciju torke

```
scala> for ((country, city) <- capitals)  
  println("The capital of "+ country +" is "+ city)  
The capital of France is Paris  
The capital of Japan is Tokyo
```

- Šta ako se ne mogu upariti svi elementi kolekcije?

Obrasci u for izrazima

```
scala> val results = List(Some("apple"), None, Some("orange"))
results: List[Option[java.lang.String]] =
      List(Some(apple), None, Some(orange))
```

```
scala> for (Some(fruit) <- results)
  println(fruit)
apple
orange
```

- U ovom primeru, uparuju se samo oni elementi kolekcije koji se uparuju sa `Some(x)`
 - `None` se preskače